

ιδέες ζυμώθηκαν με τις πολιτιστικές και πολιτικές παραδόσεις της χώρας (ουμανισμός της αρχαιότητας, χριστιανισμός, μαρξισμός-λενινισμός) και τις γονιμοποίησαν.

Από διαφορετική, τέλος, αφετηρία ξεκινούσε και σε διαφορετικό στόχο κατέτεινε η ομιλία του κ. Π. Νούτσου. Κατά τον ομιλητή, η περιοδολόγηση της ιστορίας των σοσιαλιστικών ιδεών σύμφωνα με το σχήμα «από την ουτοπία στην επιστήμη», που εισήγαγε ο Engels με το κείμενό του «Socialisme utopique et socialisme scientifique» (1880) δεν αναφερόταν άμεσα και κατ' ανάγκην στη μέχρι πρότινος ανεξέλικτη κοινωνικοπολιτικά πραγματικότητα της χώρας μας. Γι' αυτό και τα κατά καιρούς προτεινόμενα σχήματα περιοδολόγησης του ελληνικού σοσιαλιστικού κινήματος (του Στ. Καλλέργη, του Γ. Κορδάτου ή του Γ. Ζεύγου), εκτός από την έντονη ιδεολογικοποίησή τους, φανερώνουν και κάτι άλλο: τη διαρκή αντιπαράθεση του παρόντος με το παρελθόν του ντόπιου σοσιαλιστικού κινήματος. Υπάρχει συνεχώς, τόνισε ο κ. Π. Νούτσος, μια τάση άρνησης όλων των προδρόμων της σοσιαλιστικής θεωρίας στην Ελλάδα, απόρριψης που υπαγορεύεται από κάθε άλλο παρά επιστημονικά κριτήρια. Από την άποψη αυτή απαιτείται για την ορθή εφαρμογή του σχήματος αυτού στην ιστορία του ελληνικού σοσιαλισμού ένα ευρύ πρόγραμμα ειδικών επιστημονικών εργασιών και, προπάντων, «γενναία αναψηλάφηση των αυτονοήτων».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΥΜΠΛΕΚΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΑΙΤΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΜΙΚΡΟΦΥΣΙΚΗ

(27-29 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1985)

Στις 27, 28 και 29 Νοεμβρίου 1985 οργανώθηκε, από την 'Ομάδα Διεπιστημονικής Έρευνας, σε συνεργασία με την Ένωση Έλλήνων Φυσικών, Συμπόσιο με θέμα: *Αιτιότητα και τοπικότητα στη Μικροφυσική*. Στο Συμπόσιο, που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα του Έθνικού Ίδρυματος Έρευνών, εισηγητές ήταν φυσικοί από την Ελλάδα και τό εξωτερικό.

Όπως είναι γνωστό, με βάση τις ιδιομορφίες της Κβαντικής Μηχανικής, άμφισβητήθηκε, από την περίοδο του 1925, η ισχύς της αίτιοκρατίας στη μικροφυσική. Τά τελευταία χρόνια (μετά τό 1964), μιά σειρά πειράματα, που έχουν σά βάση τις περίφημες ανισότητες του Bell, σημαίνουν, γιά μιά κατηγορία φυσικών και έπιστημολόγων, ότι στη μικροφυσική δέν ισχύει ούτε η αρχή της τοπικότητας. Στις έρμηνείες αυτές αντίσσειται ένα έξίσου ισχυρό ρεϋμα ρεαλιστών φυσικών και έπιστημολόγων, στηριζόμενο κυρίως στις αναλύσεις του A. Einstein. Έτσι τά τελευταία χρόνια παρατηρείται μιά όξεια διαμάχη σχετική μέ τό πρόβλημα της τοπικότητας και της αιτιότητας στη Φυσική, και πολλά διεθνή συνέδρια έχουν αφιερωθεί σ' αυτό τό θέμα και ευρύτερα στό πρόβλημα των έννοιολογικών θεμελίων της μικροφυσικής.

Η 'Ομάδα Διεπιστημονικής Έρευνας (ΟΔΕ) όργάνωσε τό Σεπτέμβριο του 1982 ένα διεθνές συνέδριο μέ θέμα: 'Η έννοια της φυσικής πραγματικότητας. (Τά Πρακτικά αυτού του Συνεδρίου έκδόθηκαν μέ τόν τίτλο: *The Concept of Physical Reality* από τίς έκδόσεις «Ι. Ζαχαρόπουλος»). Επίσης τό Σεπτέμβριο του 1984 η ΟΔΕ όργάνωσε ένα δεύτε-

ρο διεθνές συνέδριο με θέμα: Μορφές φυσικής αιτιοκρατίας. (Τά Πρακτικά αυτού του Συνεδρίου θά κυκλοφορήσουν προσεχώς από τίς εκδόσεις Gutenberg με τίτλο: *Determinism in Physics*). Τό ελληνικό συμπόσιο τόν Νοέμβριο οργανώθηκε με άφορμή τά 50 χρόνια από τήν εποχή του παραδόξου Einstein - Podolsky - Rosen, παράδοξον πού βρίσκεται στη βάση τής διαμάχης γιά τήν κβαντική μηχανική.

Στό Συμπόσιο έγιναν έννέα εισηγήσεις. 'Ο Καθηγητής Ε. Μπιτσάκης (έπιστημονικός υπεύθυνος τής ΟΔΕ), στήν έναρκτήρια εισηγήση έκανε μιά ιστορική-κριτική παρουσίαση τών μεγάλων σταθμών τής διαμάχης γιά τά έννοιολογικά θεμέλια τής κβαντικής μηχανικής (περίοδος διαμόρφωσης τής θεωρίας καί τών δύο αντίθετων σχολών έρμηνείας της, παράδοξο EPR, αίτιοκρατικές θεωρίες με λανθάνουσες παραμέτρους, άνισότητες του Bell, σημερινή κατάσταση καί προοπτικές). Στή συνέχεια ό Δρ Μ. Άσημακόπουλος (ΕΜΠ) ανέλυσε τίς φιλοσοφικές προϋποθέσεις γιά τή διαμόρφωση καί έρμηνεία τής κβαντικής μηχανικής. 'Η τρίτη εισηγήση έγινε από τόν Καθηγητή Th. Brody (Παν. Μεξικού - Δημόκριτος) με θέμα: Systems, Closed Systems, Open Systems. Στή συνέχεια ή Δρ 'Ε. Ίωαννίδου (Παν. Πατρών) ανέλυσε τό θέμα: Κβαντομηχανική μέτρηση: μύθος καί πραγματικότητα. 'Η επόμενη εισηγήση έγινε από τόν Καθηγητή Ε. Μπιτσάκη (Παν. Ίωαννίνων) καί είχε σά θέμα τό πρόβλημα τών ένεργεία καί δυνάμει καταστάσεων στήν κβαντική μηχανική, σέ σχέση με τό πρόβλημα αίτιότητα - τοπικότητα. Άκολούθησε ή εισηγήση του Δρα Θ. Άγγελίδη (Παν. του Λονδίνου) με θέμα: In defense of Einstein's Localitium. 'Ο επόμενος εισηγητής Δρ Τ. Κυπριανίδης (Institut Poincaré), ανέπτυξε τά κύρια χαρακτηριστικά μιã αίτιακής καί στοχαστικής έρμηνείας τής κβαντικής μηχανικής. Στή συνέχεια ό Δρ Α. Μπρεδήμας (Univ. de Paris VII) έδωσε τή θέση μιãς μή γραμμικής θεωρίας τής ύλης σέ σχέση με τό παράδοξο EPR. Τό συμπόσιο έκλεισε με μιά γενική επισκόπηση τών σημερινών προβλημάτων καί τάσεων από τόν Καθηγητή Th. Brody.

Στίς έργασίες του Συμποσίου πήρε μέρος ένας σημαντικός αριθμός φυσικών, μαθηματικών καί φιλοσόφων. Οι σχετικές συζητήσεις ήταν πλούσιες καί ενδιαφέρουσες. Τά Πρακτικά του Συμποσίου θά έκδοθούν από τήν Ένωση Έλλήνων Φυσικών.

ΕΥΤΥΧΗΣ ΜΠΙΤΣΑΚΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΡΟΣΕΧΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

• 'Η Έλληνική Φιλοσοφική Έταιρεία αποφάσισε τή διοργάνωση του ΤΡΙΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ καί του ΤΡΙΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ καί απέστειλε στά μέλη της καί στά μέλη τής διεθνοϋς φιλοσοφικής κοινότητας τίς επόμενες έγκυκλίους.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ δημοσιεύει, γιά πληροφόρηση τών αναγνώστων της, όλα τά κείμενα τών έγκυκλίων καί παραθέτει καί τά αντίστοιχα ΔΕΛΤΙΑ δηλώσεως συμμετοχής, ώστε νά διευκολυνθούν όσοι έπιθυμούν νά παρακολουθήσουν τά Συνέδρια. Όπως είναι εύλογο, τά μέλη τής Έταιρείας, οι συνδρομητές καί οι αναγνώστες του ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ πρέπει νά αποστείλουν συμπληρωμένο τό ΔΕΛΤΙΟ συμμετοχής. Έξάλλου γιά τούς εκπαιδευτικούς τής Δευτεροβάθμιας Έκπαίδευσης αλλά καί γιά άλλες κατηγορίες υπαλλήλων θά χορηγείται Βεβαίωση παρακολουθήσεως τών έργασιών τών Συνεδρίων.